

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа № 18
имени Б. Б. Городовикова»
г. Элисты Республики Калмыкия

<p>«Рассмотрено» Руководитель МО <i>А.А.С.</i> / Ардаева Н.Д. Протокол № <u>1</u> «<u>28</u>» <u>08</u> 2023г</p>	<p>«Согласовано» Заместитель директора школы по УВР МБОУ «СОШ № 18 имени Б.Б. Городовикова» <i>А.А.С.</i> - Дорджиева А.А. «<u>29</u>» <u>08</u> 2023г</p>	<p>«Утверждаю» Директор МБОУ «СОШ № 18 имени Б.Б. Городовикова» <i>Н.Н.Ц.</i> Цебекова Н.Н. Приказ № <u>287</u> от «<u>31</u>» <u>08</u> 2023г.</p>
--	---	--

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧИТЕЛЯ

по Подготовку к экзамену
(предмет, курс)

уровень программы базовый

класс 6 а б в

ФИО учителя Ардаева Н.Д. Мантшикова Ч.А.
Орматдыкова В. Э.

категория высшая, первая

2023-2024 учебный год

Пояснительная записка

Рабочая программа по калмыцкому языку для 6 классов составлена в соответствии с правовыми и нормативными документами:

- Федеральный Закон «Об образовании в Российской Федерации» (от 29.12. 2012 г. № 273-ФЗ);
 - Федеральный Закон от 01.12.2007 г. № 309 (ред. от 23.07.2013 г.) «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в части изменения и структуры Государственного образовательного стандарта»;
 - Приказ Минобрнауки России от 05.03.2004 г. № 1089 «Об утверждении федерального компонента государственных образовательных стандартов начального общего, основного общего и среднего (полного) общего образования»;
 - Приказ Минобрнауки России от 31.03.2014 г. № 253 «Об утверждении федерального перечня учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования на 2014-2015 учебный год»;
 - Приказ Минобрнауки России от 09.03.2004 г. № 1312 «Об утверждении федерального базисного учебного плана и примерных учебных планов для образовательных учреждений Российской Федерации, реализующих программы общего образования»;
 - Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 31 декабря 2015 г. № 1577 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897»;
 - Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 31 декабря 2015 г. № 1578 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт среднего общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 мая 2012 г. № 413»;
 - Закон Республики Калмыкия от 15 декабря 2014г. №94-V-3 «Об образовании в Республике Калмыкия». Принят Народным Хуралом (Парламентом) Республики Калмыкия 12 декабря 2014г.
 - Государственная программа «Развитие образования Республики Калмыкия на 2013- 2017 г.»
 - Основная общеобразовательная программа основного общего образования МБОУ «Средняя общеобразовательная школа №18»
 - Учебный план МБОУ «СОШ №18 .»
- Примерная программа по предмету калмыцкому языку.

Цели обучения:

- Курс калмыцкого языка направлен на достижение следующих целей, обеспечивающих реализацию **личностно-ориентированного, деятельностного подходов** к обучению родному языку:
- воспитание гражданственности и патриотизма, сознательного отношения к языку как явлению культуры, основному средству общения и получения знаний в разных сферах человеческой деятельности;
- воспитание интереса и любви к родному языку;
- обогащение словарного запаса и грамматического строя речи учащихся;

Задачи:

- осознание калмыцкого языка как духовной, нравственной и культурной ценности народа; приобщения к ценностям национальной культуры;
- развитие интеллектуальных и творческих способностей, навыков самостоятельной деятельности; самореализации, самовыражения в различных

областях человеческой деятельности;

- увеличение словарного запаса; расширения круга используемых языковых и речевых средств; совершенствования способности к самооценке на основе наблюдения за собственной речью;

В результате освоения дисциплины обучающийся должен знать и уметь:

знать/понимать

- связь языка и истории, культуры калмыцкого народа;
- смысл понятий: языковая норма, культура речи, литературный язык.

орфоэпические, лексические, грамматические, орфографические и пунктуационные нормы калмыцкого языка.

- значимые части слова;
- признаки изученных частей речи;

уметь

понимать на слух калмыцкую речь;

различать на слух и правильно произносить звуки, сочетания звуков калмыцкого языка, правильно произносить слова, словосочетания и предложения;

различать и соблюдать интонацию основных типов предложений;

осуществлять речевой самоконтроль; оценивать устные и письменные высказывания с точки зрения языкового оформления, эффективности достижения поставленных коммуникативных задач;

анализировать языковые единицы с точки зрения правильности, точности и уместности их употребления;

проводить лингвистический анализ текстов;

Уметь грамотно и четко отвечать на вопросы по пройденному материалу; выступать по заданной теме

● **Содержание учебного предмета**

включает:

- наименование разделов, характеристику основных содержательных линий и тем (понятия, термины, явления и т.д., изучаемые в данной теме);
- планируемые результаты обучения в рамках изучения темы;
- перечень лабораторных, практических, контрольных работ и экскурсий;

№	Тема	Час	Слова	Предложения	Диалог	По плану	Факт
1	Зая-Пандита.	2	Номт, шар шажн, гегэрүлгч, Төвд, санскрит келн, бичг тогтаж, үүдэх.	-Зая-Пандит гисн кемб? -Зая-Пандит ю тогтаж?	-Зая-Пандит –алдр номт, лам, багш, шар шажна гегэрүлгч, шүлгч. -Эн Тод бичг («Ясное письмо») үүдэж.		
«Знакомство»							
2	Знакомство.	2	Бурухан суржана, таньлдх, нер-усан келх, хайган заах, бийинь тускар келх. Речевой этикет: Бурухан суржана, гемэн суржана. Танла (тадла) таньлдсдан байрлжана.	-Танла таньлдж болхий? -Э-э, нанла таньлдж болх. -Уга, нанла таньлдж болшго. -Тана нерн+тн кемб? -Эн күүкнэ нер+нь кемб? -Тер көвүнэ гер+нь альд бээнэ? -Эн кемб? -Эн чини ах+ий? -Э-э, эн мини ах. А)-Уга, эн мини ах биш. Б) –Биш. Эн Делгрин ах.	-Тана (чини) нерн кемб? -Мини нерн Делгр. -Та альдасвт? -Би Цахан-Амн+ас А)-Чини герин хайг ямарамб? Б)-Герин хайг+чн ямаран? А)-Тана өрк-бүлд кедү күн бээнэ? Б)-Өрк-бүл+д +тн кедү күн бээнэ? А) -Энүнэ өрк-бүл ик Б) -Өрк –бүл+нь ик.		
3	Мой адрес	1	Хайг, патър, телефона тойг, Хөөт үгмүд: ард, өмн, хажуд, хол, хол биш, өөрхн, герин хаша, герин өөр, урһмл.	-Та альд бээнэг? А) -Би нээм+дгч микрорайонд бээнэв. Б) Ленинэ нертэ уульнц+д бээнэв. -Тана (чини) гер альд бээнэ? -Мана гер дөрв+дгч микрорайонд бээнэ. -Тана герин өмн (хажуд, ард) юн бээнэ? -Тана гер школ+ас хол+ый? А) -Уга, хол биш, өөрхн. Б) Хол. Автобус+ар йовх кергтэ. -Кедүдгч тойгта автобус+ар йовнач? (күрнэч?)	Би нээмдгч микрорайонд бээнэв. Мана гер сэн һазрт бээнэ. Герин өмн бичкдүдин сад зогсчана. Школ герин өөр (герэс хол биш, хажуд). Хот-хоолын делгүр герин ард бээнэ.		
«Моя семья»							
4	Моя семья	2	Эцк, эк, аав, ээж, наһц аав, наһц ээж, ах, эгч, дү, дү көвүн, дү күүкн, гер, сурһульч, көдлмш, көдлх, оютн, амрһн,	Мини нерн Байрта. Мини өрк- бүл ик биш, дөрвн күн: эцк, эк би болн дү күүкн. Эцкм мал өскнэ, малч. Экм университетд багшлна. Дүм бичкн, тавта, садикт одна.	-Чини (тана) өрк-бүл икий? -Кедү күн бээнэ? -Эк-эцкчн (тн) кедү наста? -Эдн альд көдлнэ? -Аав-ээжчн(тн) ямаран наста улсв?		

			<p>ни-негн, килмж, дөң болх, нөкд болх, түшг, бахмж, ни-негн үрн, ууһн үрн, отхн үрн, һанцхн үрн. «Ах-дү өнр болхла-бийд амр, Дөрән сур өргн болхла-көлд амр» «Экин седкл –үрнд, Үрнә седкл-көдәд»</p>	<p>Би ууһн үрн, зурһадгч класст сурнав. Нерм Дорж. Би отхн көвүмб. Нанд ах болн эгч бээнә. Эж-эцкм эмчин эрдмтә. Бидн балһсна захд эврә герт бээнәвидн. Би Санжв. Нанд аав, ээж, эж, эцк бээнә. Би һанцхн үрмб. Хоорндан ни-негн бәэ Нәвидн. Аав-ээжм көгшн, амрлһнд бээнә. Мадн эднд ик килмжән күргнәвидн.</p>			
5	Мои родственники	2	<p>Уңг- тохм, төрл, авһ, һанцх, һанц эгч, һаһа, бөл, бөлнц, үй, үйнр, һал үй, һулмт үй.</p> <p>Тусан күргх, нөкд болх, селвг өгх, килмжән күргх, көгшдүдән тевчх, ах күүг күндлх; гиичд одх, сән өдрлә йөрәх, ах үйнр.</p> <p>«Ач-эндр гихлә, Зе-манһдур гихлә» «Тохм зеед алдрдг» Элгн-садарн хурх, өөнин байр, йөрәл келх, биилх, дуулх, зург цокх.</p>	<p>-Тадн кезә элгн-садарн цуглрнат? -Элгн- садн талан гиичд оддвт аль угай? -Мана өрк-бүл элгн-садарн өнр, байн. -Зул, Цаһан Сариг элгн-садарн цуглрад темдглнәвидн. Һарсн өдрлә, өөнин байрла нег-негән йөрәнәвидн. Дуулад, бииләд, зурган цокнавидн. Көгшдүдән тевчнәвидн, күндлнәвидн. Теднд оньган өгнәвидн, килмжән күргнәвидн. *** Бата аавдан йир дурта. Эн хойр нег-негнәсн мел салхш. Делгүрт одв чигн, уульнцд һарв чигн, такаст хотынь өгв чигн эдн оньдин хамдан йовна. Аав газетд умшсан, радиоһар соңссан Батад келж өгнә. Авдан ачнь оньдин дөңгән күргнә. Эдн хоюрн таарч көдлнә.</p>	<p>-Танд ямаран элгн-садн бээнә? -Тана элгн- садн холд бээнү? -Танд һанцх (авһ, ...) бээнү? -Та элгн- садндан нөкд болдвт? -Тана элгн-садн танд дөң болну? -Ээж-ааван яһж йөрәдүвт?</p>		
6	Самостоятельная работа	1					
7	Повторение	1					
«Мой дом»							
8	Мой дом	2	<p>Гер, ишкә гер, патър, гер, хаша, хора, унтдг хора, заман, бичкдүдин хора, амрдг өрә, хот уудг хора, бийән уһадг</p>	<p>Мини гер чолун. Би олн давхр герт бээнәв. Мана өрк шаңһа герт бээнә. Мини гер йисн давхр. Би дөрөвдгч давхрт бээнәв.</p>	<p>-Тана гер ямаран? -Чи ямаран герт бээнәч? -Тана өрк-бүл ямаран герт бээнә? -Чини гер кедү давхр? -Юунас кегдсн гер?</p>		

			өрэ, ширндг, үүдн, терз, үкүг, эрс, сандл, орн, ширэ, зург, өндр, сарул.				
9	Значение дома	1	Өндр, дулан, сарул, эвтэки, ик, бичкн, сээхн, сээхн өңгтэ.	Тана бээдг гер ямаран?	Мана гер дулан сарул. Өрэ болһн ик, өргн. Эрс болһн сээхн өңгтэ, зурган цаасар нааһата.		
10	Контрольная работа	1					
11	Повторение	1					
2 четверть							
12	Моя квартира	2	Патър, өрэ, хора, үүдн, терз, терзин шил, терзин ирмэг, хааһул, сальквч, эрс, шал, ора.	Тана патър кедү өрэтэ? -Кедү терз, кедү үүдн бээнэ?	Би тавн давхрта герт бээнэв. Мана гер ик, өндр, сээхн. Эн герт дала патър бээнэ. Мана патър тавдгч давхрт бээнэ. Мана патър дөрвн өрэтэ. Өрэ болһн терзтэ, модн үүдтэ. Мини хора ик, сарул, сээхн. Би хорадан йир дуртав.		
13	Моя комната	2	Заман, гиичин өрэ, амрдг өрэ, унтдг өрэ, нааддг өрэ, һарч ирдг өрэ, хот уудг өрэ, бийән уһадг өрэ.	-Чини патър кедү өрэтэ? -Заманд ю зогсчана?	Мини патър (гер) тавн өрэтэ. Мана патърт ик тавн өрэ болн заман бээнэ. Заманд хот уудг ширэ, сандлмуд, ааһ-савин үкүг бээнэ. Ширэ деер утх, серэ, өдмг бээнэ.		
14	Мебель	2	Ширэ, сандл, тохавчта сандл (кресло), орн, түнтгтэ орндг (диван), үкүг, дегтрин үкүг, ааһ-савин үкүг, нүр үздг, тэвц, дегтрин тэвц, шам, герлвч, эрсин, ширән герлвч, беш, өлгүр, сав, кевс, зург.	Чини өрэд юн бээнэ?	Мини өрэд орн, ширэ, сандл бээнэ. Эрст мини дурта зургуд өлгэтэ. Ширэ деер герлвч зогсчана. Эвтэки дегтрин үкүг зогсчана. Герин даалһвр күцэд салу ширэ бээнэ.		
15	Зачетный урок	1					
16	Повторение	1					
«Моя школа»							
17	Наша школа. Школьные принадлежности.	4	Хойр давхр, һурвн давхр, барун захд, цутхлң, балһсна өмн үзгт, темдг, медрл, завср, сурһх, дегтрин саң, өндр, сарул, ик терзмүд, хувцна хора, хот уудг хора, цаһан	Би ... школд сурнав. Мана школ балһсна цутхлңд бээнэ. Мана школ һурвн давхр. Өргн ик цаһан терзмүдтэ. Хувцна хорас, хот уудг хора, спортзал, сурһулин кабинетмуд, дегтрин саң бээнэ. Мана школд ... сурһульчнр сурна. Мадниг цаһан	-Альд сурнач? -Чи кедүдгч школд сурдвч? -Тана школ альд бээнэ? -Тана школ ямаран? -Тана школ икий? -Класст кедү күн? -Кедү көвүд – күүкд сурна? -Багшнртн ямаран?		

			саната, медрлтэ, дуулна, биилнэ.	саната, ухата, медрлтэ багшнр сурһна. Школд бидн дуулнавидн, биилнэвидн, спортивн секцд однавидн.	-Яһж сурнач?		
18	Мой класс.	2	Багш, сурһульч, ухата, классин хардач, дамшилтта, медрлтэ, ээлтэ, килмжтэ, таасгдх, күндлх.	Би ЭЖГ-д тавдгч класст сурнав. Мана класст 27 сурһульчнр сурна. Мана класст ... көвүн, ... күүкн сурһульч сурна. Хоорндан ни – негн; нөкд, дөң болнавидн. Бидн ... давхрт, ... тойгта кабинетд сурнавидн. Мана классин хардачин нерн - - дундын наста, цаһан седклтэ, медрлтэ багш.	-Менд! Чини нерн кемб? - Чи кедүдгч класст сурнач? - Чи альд сурнач? - Тана класст кедү сурһульчнр сурна? - Кедү сурһульчнр бээнэ? - Тана класст кедү көвүд, кедү күүкд сурчана? - Тана классин хардач кемб? - Яһж сурһулян сурнат? - Тана багшнр ямаран? - Кичэлмүд яһж давулгдна? - Кичэлмүдин хөөн ю кенэч?		
19	Мой кабинет	1	Тойг, классин өрэ, зергдэн, самбр, эрс, багшин ширэ, компьютерн ширэ, дегтрин үкүг, амд булң, кеерүлжэнэ, өлгэтэ.	Мана класс ... тойгта кабинет ээлнэ. Мана классин өрэ (хора), өргн, сарул, хурвн ик терзтэ. Өмн эрс деер самбр өлгэтэ. Ардк эрсин өөр дегтрин үкүг зогсчана.. Би терзин өөр хурвдгч ширэн ард суунав. Мини өөр ... сууна. Мини ард -	-Тана класс ямаран тойгта хора ээлнэ? -Классин хора ямаран? -Класст юн зогсчана? -Чини өмн кен сууна?		
20	Контрольная работа	1					
3 четверть							
21	Мой любимый урок	3	Дурта кичэл, ном сурх, дасх, соңсх, бичх, умшх, давтх, ухалх, келх, тоолх, медх, кичэл, соньн, марһан, наадх, арднь орж сурх, оньган өгх; күцэмжтэ сурһульч, эсв, тууж, баахн, дундын наста, медэтэ, тойг, сурһх, килмжэн өгх.	Бидн орс кел, эсв, хальмг кел, англъ кел, информатик болн нань чигн ном даснавидн. Медрлтэ, дамшилтта багшнр көдлнэ. Багш болн сурһульчин хоорндк хэрлцэн.	-Чини дурта кичэл ямаран? -Мини дурта кичэл - эсв (хальмг кел, тууж, англъ кел, информатик). -Ямаран багшнр тана школд көдлнэ?		
22	Зачетный урок	1					
23	Повторение	1					
«Мой друг»							
24	Мой друг, подруга.	3	Үр, иньг, үүрлх, иньглх, өөрхн, дурта, хамдан, итклтэ, селвг, дөң, нөкд болх, селвлцх, хувалцх, наадх.	Мини үр көвүн Байр арвн хойрта. Эн нанла хамдан ...гч класст сурна. Байр дунд нурһта, цаһан чирэтэ, ик хар нүдтэ, һо хамрта, шар үстэ көвүн. Мини үр көвүн номһн заңгта, цаһан седклтэ күн. Мадн 5 жил үүрлжэнэвидн. Зэрмдэн һээхүлд, кинод однавидн. Байр биилхдэн дурта.	- Чамд үр бээнү? -Кентэ үүрлдвт? -Альд таньлдлат? -Чини үр кедүдгч класст сурна? -Чини үүрин заң ямаран? -Чини үр юуһар соньмсна? -Үүрмүдтэһэн (үүрмүд дундан) тадн юуна тускар күүнддвт? -Сул цаган тадн яһж давулнат?		

				Биич болхар бээнэ. Байр – билгтэ сурхульч, эн һольшг, ниицдгү көвүн. Байр – йоста үр.			
25	Человек. Части тела человека.	3	Өндр, теглг, машгт нурһта. Хар, шар, атхр, ахр, ут, күкл, нигт, нимтр үстэ. Төгр, утулц, хо цаһан, хар, шар, севг чирэтэ. Хар, шар, көк, ик, бүлтхр, уутхн, сээхн нүдгэ.	Өндр (дунд, бичкн) нурһта, Төгр (утулц) чирэтэ, Өкэр, сээхн чирэтэ, Хар (шар, буурл), ут (ахрхн), һо (атхр) үстэ. Һо (сарсхр) хамрта, көгшн (баахн, баһ наста).	-Тана үр ямаран күн? -Тана үр ямаран нурһта? Мини үр көвүн Байр арвн хойрта. Эн нанла хамдан ...гч класст сурна. Байр дунд нурһта, цаһан чирэтэ, ик хар нүдгэ, һо хамрта, шар үстэ көвүн.		
26	Характер человека.	2	Сэн заңта, му заңта, цаһан седклтэ, өр-өвч, килмжгэ, үннч, көдлмшг дурта, зөргтэ. Һартан өөгтэ, номһн, төвшүн, һольшг, төвшүн, шамдһа, шудрмг, хурц келтэ, итклтэ, көдлмшч, ниицдгү. Спортар, ду- биийэр, соньмсх, дегтрмүд умшхдан дурта. Сээнэр биилнэ, дуулна, зурна, өлгнэ, уйна. Байрарн, зовлңгарн, нуувчарн хувалцх.	Мини үр көвүн номһн заңта, цаһан седклтэ күн. Мадн 5 жил үүрлжәнэвидн. Зәрмдән һәэхүлд, кинод однавидн. Байр биилхдән дурта. Биич болхар бээнэ. Байр – билгтэ сурхульч, эн һольшг, ниицдгү көвүн. Байр – йоста үр.	-Чини үүрин заң ямаран? -Тана ээж (аав) ямаран заңта күн? Ээжиннь тускар келж өгтн.		
27	Зачетный урок	1					
28	Повторение	1					
« Моя Родина »							
29	Моя Родина. Республика Калмыкия.	3	Төрскн һазр, хальмг тег, ни – негн, һол, нур, Ижл һол, Манц һол, тогтац, тогтх, өскх, урһх (урһах).	Бидн Хальмг Таңһч бээнэвидн. Хальмг Таңһч Өрэсэн тогтацд орна. Хальмг Таңһчд һурвн балһсн бээнэ: Лагань, Городовиковск, Элст. Хальмг Таңһч 13 райоһас тогтна. Хальмг Таңһчин хотл балһсн – Элст.	-Тана нерн кемби? -Тана гер альд бээнэ? -Тана Төрскн яһж нерэдгднэ? -Хотл балһсна нернь ямаран? -Хальмг Таңһч альд бээнэ? -Мана Төрскн юуһарн байн?		
30	Элиста- мой родной город.	2	Хотл балһсн, соньжүг, бумб, бумблв, тавлц, цутхлң, дегтрин саң, орсмуд, хальмгуд, маңһд, хасг, чечен улс, даргин, корейцнр, кеерүл, һәэхх, амрх. Талвн, цутхлң, соньн, орм, амрх, киилх, һәәһх, соньмсх.		-Та ямаран балһснд (селэнд) бээнэт? -Та балһснд (селэнд) бээдвт? -Ямаран онь норм бээнэ? -Тана дурта орм ямаран? -Элст балһсн альд бээнэ?		

			Б.Б.Городовиковин нертэ уульнц Худгта гидг уульнц.				
31	Контрольная работа	1					
32	Повторение	1					
4 четверть							
33	Мое родное село.	2	Селэн, дөрвн зүсн мал, һаруд, селэнэ кедлмиц, хаша-хаац, хаша ясх, услх, ус зөөх, темс хурах, мал хэрүлх, нөкд бол.	- Та селэнд бээдвт? -Та ямаран селэнд бээнэт? -Яшкуль селэнд кен бээнү? -Ямаран соньн орм бээнэ? -Тана дурта орм ямаран?	-Би селэнд бээнэв. -Би Яшкуль гидг селэнэсв. -Яшкуль селэнд мини аав-ээж бээнэ. -Мана селэнд соньн ормс... -Мини дурта орм-....		
34	Калмыцкая степь	2	Өргн, сээхн, сээхрнэ, көкрнэ, һаңхна, әмдрнэ, урһна, қаңкнна, төлән авна, хурһд, хөд, бээршлинэ, Ижл һол, Тең һол.	-Хальмг тег ийр сээхн, тиимий? -Хальмг тег ямаран? -Теегт ямаран цецгүд урһна? -Үвләр теегт ямаран аңгуд ичэндән орна? -Ямаран теегин шовуд меднэт? -Хальмг теегт бээрлшнү? -Малмуд теегт ю кенэ?	Хальмг тег өнр-өргн болчкад, өлзэтэ һазр-уста. Дорд үзгт Ижл һол урсна. Көк теңгс тал гүүнэ. Деед үзгт Тең һол мелмлзэд бээнэ. Хамгин ик зөөрнь-хальмг тохмта мал. Торһн нооста хөд энд өскнэ. Тер хөөдин ноосар цемгн, шеемг хувц уйна. Дәкәд хамгин шимтә мах өгдг хальмг тохмта бод мал өскнэ. Мөрд, темәд бас бээнэ.		
35	Времена года.	4	Үвл. Киитн, шуурһн, боран, цасн, мөсн, дошх. Хавр. Дулан, урһмл, цецгүд, бамб цецг, модн, хамтхасн, урһх, цецгәлх. Намр, хур, будн, талрх, урһц, хурах. Зун, халун, һаң халун, хурц нарна толян, өгрх, өөмх, серүцх, йиртмж, теңгрин бээдл.	-Ямаран жилин цагмуд меднәч? -Жилин сармудын нерд заатн. -Чини дурта жилин цаг ямаран? Юуһарн таасгдна? -Ямаран теңгрин бээдл чамд таасгдна?	Жил дөрвн цагта болна: үвл, хавр, зун, намр. Наңд хаврин йиртмж таасгдна. Киитн үвлин хөөн дулан хавр ирнэ. Хаврин йиртмжин бээдл солыгдна. Теегт олн зүсн өвсд урһна: цаһан өвсн, камб шарлжн, буурлда. Дулан һазрас шовуд нисч ирнэ. Әмтә –киитә мекләс, хорхас ичәнәсн һарна. Теңгрин аһарт шовудын дун соңсгдна. Хальмг улс Цаһан Сар темдглән. Цаһан Сар-хальмг улсин хаврин байрин нәр.		
36	Четыре вида скота. Овца	1	Хөн, мөрн, темән, үкр, хурһн, унһн, ботхн, туһл, торһн ноосн, арсн.	Мал – хальмг теегин зөөр. Хальмг улс хөн мал икәр өскнэ. Эн – торһн нооста хөд. Хөн- номһн, сээхн заңгта мал. Хөн күүнд мах, ноос, арс, үс, хорһ өгнә.	-Хальмг теегин зөөр ямаран? -Хальмг әмтн ямаран мал икәр өскнә? -Хөн ямаран нооста? -Хөн ямаран заңгта мал? -Күн хөөнәс ю авна?		
37	Крупный рогатый скот.	1	Үкр, бүрү, өвр, сүл, маңна, улан зүстә.	Хальмг тохмта үкр дала мах, үс өгнә. Үкрин маңна өргн, чикнь унжу, өврнь тоһш. Үкр улан зүстә. Үкр мөөрнә.	-Хальмг тохмта үкр күүнд ямаран олз орулна? -Үкрин маңна ямаран? -Үкрин чикнь ямаран? -Үкрин өврнь ямаран? -Хальмг тохмта үкр ямаран зүстә? -Үкр мөөрнү, эс гиж мээлнү?		

38	Лошадь	1	Кер, шарһ, бор, зеерд, саарл. Урддан орлцх, итклтә кер зүстә мөрн, довтлх, унх, тежәл, өвсн, буудя.	Мөрн – залу күүнә итклтә иныг. Хальмг улс мөрнд йир дурта. Кезәнә мөрәр мал хәрүлдг бээсмн. Мөрн өвсәр, буудяһар тежәл кенә. Хөөчнр мөрәр мал хәрүлнә.	-Ямаран мөрд бэәнә? -Мана селәнд кер (шарһ,хоңһр,зеерд,саарл)зүстә мөрд бэәнә. -Мөрн юуһар тежәл кенә? -Хөөчнр мөрәр ю кенә?		
39	Верблюд	1	Темәнә ботхн, буур, иңгн, һозһр, бөк, өткн, ацан, зөөх, үмсн, үмсн деер кевтх, үмснд көлвәдх.	Темән – өндр, ут күзүтә, хойр һозһр бөктә. Дәкәд нег бөктә темән бэәнә. Энүг май темән гиж нерәднә. Кезәнә хальмгуд темән деер аца зөөдг билә. Темән ноос, үс өгнә. Темән үмсн деер көлвәднә.	-Темән ямаран мал? -Ямаран темәд бэәнә? -Кезәнә темән ямаран тус күргдг бээж? -Темән күүнд ю өгнә? -Темән альд кевтхдән дурта?		
40	Контрольная работа	1					
41	Повторение	1					
	Всего	102					
	Резерв	0					